

KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKEMBER

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKEMBER

Feladatok és tevékenységek

A filmek (az irodalmi művek) gyakran igen vonzóan mutatják be a kistelepüléseket, kisvárosokat, falvakat. Szép környezetben az emberek a kávézókba, éttermekbe járnak, könyvesboltok, galériák, filmszínház és videotéka mellett rendezvények hirdetései láthatók. Egy település kulturális életének megszervezése sok-sok munkát kíván. Különböző feladatai vannak a nagyvárosokban dolgozó közművelődési szakembereknek, például össze kell hangolnia terveit a művelődés területén dolgozó más szakemberekkel is, például színházigazgató, hangversenyszervező, stb. De ezen kívül szeretni is kell a települést, a városrészt vagy egy kerületet, ápolni a hagyományait és tisztelni kell az ott élő embereket. Ahhoz, hogy a kistelepülésen az élet szórakoztató, pezsgő legyen, nem sok elkötelezettség, lokálpatriotizmus (a település szeretete), hanem szakértelem is kell. Ezt a szakértelmet képviseli foglalkozása során a közművelődési szakember.

A közművelődési szakember munkája rendkívül nagy felkészültséget, munkája iránt maximális érdeklődést, nagy elhivatottságot követel. Mivel a közművelődési szakember tevékenységei révén nagy tömegekhez „szól”, és egy közösség életébe közvetlenül avatkozik be, ezért nagy a jelentősége annak, hogy mit és hogyan mond, tesz, hogyan képvisel. Könnyen válhat népszerűvé, de könnyen el is veszítheti ezt a népszerűséget. Tettei és szavai értékformáló, esetleg értékteremtő hatásúak lehetnek.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A közművelődési szakember feladata, hogy kutassa fel, ismerje meg a helyi társadalom polgárainak a kulturális szükségleteit, közéleti és szórakozási lehetőségeit és válaszként biztosítson megfelelő művelődési alkalmakat, tevékenységeket a közösségek számára.

Ezek a szabadidőben zajló közművelődési tevékenységek tulajdonképpen az iskolarendszeren kívüli művelődési, képzési, szórakozási, közösségi, és tájékoztatási lehetőségek, a közművelődési szakember szervesen kapcsolódik a helyi, a kisebbségi, a

nemzeti és az egyetemes kultúrához, így rendszeresen együttműködik a helyi és a társadalom különböző képviselőivel.

Fő feladata a helyi kultúra gondozása, a település, a régió természeti, kulturális, közösségi értékeinek közismertté tétele, a helyi tudás, a lokálpatriotizmus, a "gazdatudat" erősítése, a helyi információk cseréjének elősegítése. A helyi értékeket védő, gazdagító összefogások ösztönzése. Hatékonyságának segítése érdekében szervez helytörténeti, településismertető kiállításokat, helyi ünnepeket, műsorokat, bemutatókat, találkozókot, ötletbörzékot, "ki mit tud" jellegű fesztiválokat és vetélkedőket. A közös múlt gazdagításához a közösségi, a kulturális élet eseményeiről dokumentumokat gyűjt, biztosítja a meglévők közismertté tételét. Ismerté teszi a helyi társadalom kiemelkedő jelentőségű személyiségeit, közösségi tevékenységét.

A közművelődésnek segítenie kell az egészséges életmód megőrzését is.

A helyi lakosság élet- és teljesítőképességének, egészségőrzésének érdekében mozgás- és mentális kultúrát, önismeretet és ön-kontrollt fejlesztő alkalmakat, tanfolyamokat, táborekat szervez. Az egészség védelme érdekében különböző korosztályú csoportoknak kínál és szervez bemutatókat, konzultációkat, fórumokat, valamint természetjáró és turistaakciókat népszerűsít.

Támogatja egy-egy speciális helyzetű népességcsoport önsegítő, öntevékeny lehetőségeit, segíti a művelődési tevékenységekbe való bekapcsolódásukat.

Olyan tanfolyamokat és átképzéseket szervez, (társszervekkel együttműködve), amelyek kiegészítik az iskolai képzést, és segítik a munkanélküliek társadalmi integrálódását, pl. idegen nyelvű, számítástechnikai, szakmaszerzést, megélhetést segítő képzési lehetőségek, valamint a mindennapi élet gazdaságosságát fejlesztő közhasznú, praktikus tanfolyamokat, akciókat támogat.

Az élet gazdagításához, az ünnepi lét együttes örömeinek átéléséhez, az esztétikai élmények megéléséhez, az egyetemes, a nemzeti, a kisebbségi, a helyi kultúra megismeréséhez művelődési alkalmakat biztosít. Ennek érdekében szervez színházi előadásokat, hangversenyeket, képzőművészeti kiállításokat, irodalmi esteket, filmklubokat, művész-, közönségtalálkozókat, művészeti baráti köröket.

Felkutatja és támogatja a népművészeti, hagyományőrző közösségek tevékenységeit, segítséget nyújt találkozók, fesztiválok szervezésében és azok népszerűsítésében.

Népszerűsíti a nemzeti, kisebbségi és a helyi ünnepeket, évfordulókat, a világi és az egyházi hagyományos ünnepeket, támogatja azok színvonalát és hatékonyságát a közművelődés lehetőségeivel.

A különböző korosztályok eltérő szórakozási igényeihez kulturált lehetőségeket szervez meg és kínál.

Amatőr művészeti köröket, tanfolyamokat, műhelyeket szervez. A népművészet hagyományos tevékenységeinek gyakorlásához ének-, zene-, táncegyütteseket szervez és működtet. A népi iparművészet tanulásához tanfolyamokat, köröket, nyári táborokat szervez, műveikből bemutatókat, kiállításokat rendez.

A helyi közösségek öngazgatás-, szabadság- és felelősségigényének támogatásán kívül feladata, hogy a település különböző érték- és érdekrendszerű civil közösségeit igény szerinti segítse, művelődési szándékaikat támogassa.

Civil közösségek számára érdekérvényesítő tanfolyami képzés szervez és kínál.

A közművelődési szakember tevékenységi köre nagyon változatos, így gyakran sokféle megnevezéssel illetik attól függően, hogy milyen munkakörben foglalkoztatják: népi játszóházi foglalkozásvezető, ifjúsági közösség-szervező, közösségfejlesztő, gyermekjáték-szervező, időspórák-szervező, művészeti- és művelődési szolgáltatásszervező, népfőiskola-szervező.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

Hasznos lehet egy határidőnapló, melybe napi tevékenységeit rögzíti, s amely segíti a programja, feladatai tervezésében. Fontos a ceruza, a toll, a jegyzetkönyv, amire jegyzetelhet. Szükséges a mikrofonos magnókészülék, a diktafon, esetleg fényképezőgép vagy kamera. Az információk rögzítésében ezen kívül segítségére vannak a számítógépes szövegszerkesztő programok. Ezeken túlmenően gyakorlottan kell, hogy eligazodjon a könyvtárakban, hang- és videótárakban, a levéltárban, hiszen háttérmunkája során gyakran kell, hogy igénybe vegye ezek szolgáltatásait. Munkája során szükséges lehet egyéb irodatechnikai eszközök (pl. fax, fénymásoló, nyomtató) használata is. Praktikus, ha rendelkezik jogosítvánnyal is.

Az tanfolyamokhoz, műhely-munkákhoz, előadásokhoz, tréningekhez technikai eszközöket - írásvetítőt, a fóliák használata, flipchart, televízió, videó, diavetítő – használ és

fontos, hogy ezeket kezelni is tudja. Munkája során hatékonyan használja a tömegkommunikációs technika eszköztrendszerét, és az Internet nyújtotta lehetőségeket, valamint a korszerű adathordozókat is: telefon, telefax, stb.

Hol végzi a munkáját?

A közművelődési szakember munkavégzésének helyszíne nagyon változatos lehet, attól függően, hogy milyen munkakörben és milyen intézményben dolgozik. Munkahelye általában egy iroda, amely különböző intézményekben - művelődési központ, művelődési ház, közösségi ház, faluház, ifjúsági és gyermekház, ifjúsági információs iroda, szabadidő központ, megyei közművelődési információs központ, a helyi társadalom közösségi terében, civil szervezeteiben kerül kialakításra. Ez túlnyomórészt belső, alkalmanként külső helyszíni munkavégzést jelent, de többnyire zárt térben történik.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A közművelődési szakember munkája során nagyon sok emberrel kerül kapcsolatba, fontos a kapcsolatteremtő képessége és a jó kommunikációs készsége.

Mivel feladatai között kiemelt helyen szerepel a művelődési kapcsolatok kiépítése és az együttműködés megteremtése a különböző csoportok, és intézmények között, folyamatosan együttműködik az adott térség önkormányzatának képviselő-testületével, annak szakbizottságaival, a polgármesteri hivatal szakosztályaival, a helyi oktatási, közgyűjteményi, egészségügyi, szociális, közellátó és szolgáltató intézményekkel.

Továbbá kapcsolatot tart oktató, képző, idegenforgalmi szolgáltatást kínáló vállalkozásokkal, szervezetekkel, a szűkebb, tágabb régió közművelődési intézményeivel, művelődési tevékenységet folytató civil szervezeteivel, a közművelődés országos szakmai intézményeivel és szervezeteivel, a kisebbségek anyaországaival, a testvértelepülések kulturális intézményeivel, művelődési egyesületeivel.

Kapcsolatokat épít a helyi és a regionális sajtó, rádió és televízió szerkesztőségeivel.

Természetesen a művelődési tevékenységek szervezése és lebonyolítása közben kapcsolatba kerülhet különböző generációhoz tartozó állampolgárokkal, akik részt vesznek ezen alkalmakon.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A közművelődési szakember munkája fizikai megterhelés szempontjából ülő munkának számít. Tehát a munkaidő nagy részében ülni kell. A feladatok teljesítéséhez bizonyos esetekben gyaloglás vagy állás szükséges. Alkalmanként fel kell emelni, és vinni kell bizonyos tárgyakat és eszközöket (pl. magnó, mikrofon, jegyzetek, kiállítási tárgyak). Ezek súlya általában nem haladja meg az 5 kg-ot. Legfontosabb fizikai tevékenységei az írás során: a karok, kéz, és ujjak használata, továbbá a beszéd, illetve a hallgatás, hallás.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A szakma gyakorlása közben speciális környezeti ártalmakról nem beszélhetünk.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- ép hallás,
- jó beszélőképesség,
- fokozott figyelem,
- együttműködés.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- könnyű fizikai munka,
- túlmunka, nyújtott műszak.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A közművelődési szakember munkájához szükséges legfontosabb képességek a kapcsolatteremtő képesség, a szervezőkészség és a nyelvi kifejezőképesség. A jó kapcsolatteremtő képesség nélkülözhetetlen a munkájában. A közművelődési tevékenységek, a kapcsolatépítés és a különböző rendezvények alkalmával gyakran találkozik számára ismeretlen emberekkel. A népszerűsítő tevékenységek során meg kell szólítani addig ismeretlen embereket, és érzékenynek, kíváncsinak kell lennie a problémáikra. Közös hangot kell találnia különböző korosztályokkal - gyermekekkel, a fiatalokkal, a felnőttekkel, az idős emberekkel - és kisebbségi csoportokkal, a hatékony együttműködés érdekében.

Szüksége van a jó kapcsolatteremtő képességére és ötletgazdagságára is a sokszínű és érdeklődésre számot tartó tevékenységek kitalálásában, ezek közvetítésében, és a meggyőzésben is. A háttéranyagok begyűjtéséhez, az információs források felkutatásához szintén szükséges az ötletgazdagság.

Mivel munkáját csapatban végzi, fontos hogy jó szervezőkészséggel rendelkezzen, tudjon együttműködni más intézmények munkatársaival és képviselőivel. Gyakran kell közvetítenie csoportok, intézmények között információkat, feladatokat kell megosztania köztük.

Munkája során alkalmazza az illem és etikett szabályait, a megjelenésre és öltözködésre vonatkozó ismereteket és szabályokat, a fellépés és nyilvános szereplés technikáit.

A nyelvi kifejezőképesség alapvető, lényeges követelmény, hogy gondolatait, közléseit korrekt módon tudja megfogalmazni, szavakban megformálni. Fontos mind az írásbeli, mind a szóbeli kommunikáció alapvető szabályainak pontos ismerete, a kommunikációt színebbé tevő sajátosságok alkalmazása a kifogástalan helyesírás, a különböző stílusjegyek korrekt használata. Fontos, hogy a különböző korosztályok nyelvi reprezentációját ismerje, és könnyen eligazodjon benne.

Mivel munkavégzése során írnia is kell – kézzel, vagy inkább géppel – fontos képesség a szem – kéz koordinációja, az ujj és kézügyesség, a hibafelismerés írott szövegben.

A közművelődési szakember munkája sokrétű ismeret, tapasztalat integrálását és művelődési tevékenységbe való átfordítását követeli meg a szakembertől.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Elsősorban a humán tárgyakból - magyar nyelv és irodalom, történelem és társadalomismeret, kisebbségi kultúra - kell jól teljesítenie, ezek ismeretanyagának elsajátítása fontos az eredményes munkavégzéshez.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Szereti megfigyelni a dolgokat, információkat, adatokat gyűjteni a problémák megoldásához. Szereti, ha váratlan élményekkel, helyzetekkel kerül kapcsolatba, keresi az új és változatos feladatokat, és könnyedén alkalmazkodik a változásokhoz.

Könnyedén és jól szervezi meg a maga és a mások munkáját is, függetlenség, önállóság és szervezethez jellemzi a munkáját. Fontos, hogy szeressen emberekkel foglalkozni, tudja meghallgatni őket, legyen türelmes velük, legyen képes alkalmazkodni az adott körülményekhez. Nem szabad elfogultnak lennie, munkáját mindenképpen előítéletektől mentesen kell végeznie.

Szakképzés

A közművelődési szakmenedzser szakképzés célja olyan szakemberek képzése, akik a szabad időben a művelődési folyamatokhoz, alkalmakhoz, közösségi kapcsolatokhoz, a megértés együttes élményeihez tevékenységi formák kínálatára képesek, e mellett, az adott település különböző korú, nemű, érték- és érdekrendű csoportjai művelődési, közéleti szükségleteihez, életképességének fejlesztéséhez alkalmazkodó tudás- és képességfejlesztő formák, folyamatok teremtése, működtetése, a helyi hagyományokat gazdagító szórakozási lehetőségeket tud biztosítani.

Előképzettség

A képzésben való részvétel előfeltétele az érettségi.

Képzési idő

A képzés 60 százalékában gyakorlati oktatás folyik. A képzés időtartama 400 óra.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tantárgyai

Társadalomismeret, Közösségismeret, Személyiségismeret, Műveltségismeret, Közművelődési munka világa, Művészeti szolgáltatás-szervezés, Szakmai konzultációk, Szakmai gyakorlat.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

Az írásbeli vizsga tantárgyai: műveltségismeret; vezetésismeret; a közművelődési munka világának ismerete

A szóbeli vizsga tantárgyai: közösségismeret; személyiségismeret; vezetésismeret; a közművelődési munka világának ismerete; választott tevékenység.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 71 8407 01

Kapcsolódó foglalkozások

Egyéb kulturális foglalkozások,
Rádió- és TV műsorszerkesztő,
Riporter.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Drámajáték-vezető,	Gyermekjáték-szervező,
Népi játszóházi foglalkozásvezető,	Ifjúsági közösségszervező,
Idősprogram-szervező,	Közösségfejlesztő,
Művelődési szolgáltatás-szervező,	Művészeti szolgáltatás-szervező.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.